जडिबुटि बीमालेख नं. ०२
नेपाल प्राधिकरणबाट जारी
मितिः२०७९।०८।१८

................................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

मेन्था खेती बीमालेख

(उत्पादनमा आधारित)

यस बीमालेखमा उल्लेख भएको मेन्था खेतीमा हुने क्षति विरूद्ध बीमा गर्नको लागि बीमितले बीमाशुल्क भुक्तानी गरेको हुनाले द्विपक्षीय बीमा करारको रूपमा ....बीमा कम्पनी (बीमक) ले यो बीमालेख जारी गरेको छ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. बीमालेखको नाम र प्रारम्भः (१) यस बीमालेखको नाम "मेन्था खेती बीमालेख" रहेको छ।

(२) यो बीमालेख बीमितले बीमाशुल्क भुक्तानी गरेपश्चात प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस बीमालेखमा;

(क) "**अप्रत्यक्ष क्षति**" भन्नाले बीमा गरिएको जोखिमको कारणले हुने अप्रत्यक्ष वा एउटा घटनाको परिणामस्वरूप हुने अन्य क्षति सम्झनु पर्छ।

(ख) **"अभिलेख"** भन्नाले यस बीमालेखमा उल्लेख भएको मेन्था खेतीको लागि आवश्यक पर्ने रोपण सामग्री, रोपण विधि , रोपण मिति , रोपणको लागि प्रयोग हुने बिरुवाको विवरण, गोडमेल, मलजल, सिंचाई, बाली कटानी , उत्पादनोपरान्त विधि तथा अन्य खेती सम्बन्धी गतिविधिहरुको विवरण कायम गरेको अभिलेख सम्झनु पर्छ।

(ग) "**उचित स्याहार**" भन्नाले यस बीमालेखको मेन्था खेतीको प्राविधिक व्यवस्थामा उल्लेख भएका प्रावधानहरूको परिपालन गरिएको अवस्था सम्झनु पर्छ।

(घ) "**प्राविधिक**" भन्नाले एस.एल.सी. वा सो सरहको परीक्षा उत्तिर्ण गरी कृषि वा वनस्पति विज्ञानमा कम्तीमा एक वर्षको तालिम प्राप्त वा कृषि वा वनस्पति विज्ञान विषयलिई टी.एस.एल.सी. उत्तीर्ण गरेको वा सो सरहको परीक्षा उत्तिर्ण गरेको वा प्राविधिक बिषय जस्तै कृषि वा वनस्पति विज्ञान लिई एस.एल.सी. वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको वा कृषि वा वनस्पति विज्ञानमा सोभन्दा माथिल्लो योग्यता प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(ङ) **“प्राविधिक जाँच सिफारिस”** भन्नाले बीमा गर्न प्रस्तावित मेन्थाको खेती बीमायोग्य छ वा छैन भनी प्राविधिकद्वारा अध्ययन, अवलोकन गरी सिफारिस गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ।

(च) **“बीमक”** भन्नाले बीमा ऐन, २०७९ बमोजिम बीमा व्यवसाय गर्न इजाजतपत्रप्राप्त बीमा कम्पनी सम्झनु पर्छ।

(छ) **“बीमा अवधि”** भन्नाले बीमालेखको अनुसूचीमा उल्लेख भए अनुसार बीमा जोखिम स्वीकार गरिने अवधि सम्झनु पर्छ।

(ज) **“बीमाङ्क रकम”** भन्नाले बीमालेख बमोजिम मेन्था खेतीको रक्षावरण गरिएको रकम सम्झनु पर्छ।

(झ) **“बीमालेख”** भन्नाले बीमकले जारी गर्ने मेन्था खेती बीमालेख सम्झनु पर्छ र सो शब्दले रसिद, प्रस्ताव फाराम, अनुसूची, तालिका लगायत बीमालेखसँग संलग्न कागजातहरू सम्झनु पर्छ।

(ञ) **“बीमाशुल्क”** भन्नाले बीमालेखमा उल्लेख गरिएको मेन्था खेतीको बीमा गर्दा प्रतिफलको रूपमा बीमितबाट एकमुष्ठ वा किस्ताबन्दी रूपमा बीमकले लिने रकम सम्झनु पर्छ।

(ट) **“बीमित”** भन्नाले बीमा गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले बीमालेखबाट लाभ लिन पाउने अधिकार भएको व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ।

(ठ) **“बीमा गरिएको वस्तु”** भन्नाले बीमालेखको तालिकामा उल्लेख भए अनुसारको मेन्थाको बिरुवालाई सम्झनु पर्छ।

(ड) **“मूलभूत विवरण”** भन्नाले बीमा गरिएको वस्तुको जोखिमलाई फरक पार्न सक्ने महत्वपूर्ण विवरण सम्झनु पर्छ।

(ढ) **“मेन्था खेती”** भन्नाले यस बीमालेखमा उल्लेख भए बमोजिम गरिने मेन्थाको खेती सम्झनु पर्छ।

(ण) **“दावी”** भन्नाले बीमा गरिएको वस्तुको क्षति बा पत बीमितद्वारा माग गरिएको क्षतिपूर्ति रकम सम्झनु पर्छ।

(त) **“दुर्घटना”** भन्नाले बाहिरी आँखाले स्पष्ट देख्न सकिने , सांघातिक, आकस्मिक र अप्रत्याशित घटना सम्झनु पर्छ।

(थ) **“रक्षावरण”** भन्नाले बीमालेखमा उल्लेख भएको मेन्था खेतीमा भएको क्षतिको क्षतिपूर्ति प्रदान गर्नको लागि मञ्जुर गरेको अवस्था सम्झनु पर्छ।

(द) **“लापरवाही”** भन्नाले बीमितले बीमा गरिएको वस्तुको उचित स्याहार, हेरचाह र उपचार नगराएको वा जानाजान हानी गर्न खोजिएको अवस्था सम्झनु पर्छ।

(ध) **“सकर”** भन्नाले मेन्थाको माउ बोटको जमिनमुनी फैलिएको काण्ड हो, जसलाई रोपण सामग्रीको रुपमा प्रयोग गरिएको सम्झनु पर्छ।

(न) **"क्षति"** भन्नाले कुनै घटना घटी वा विपत्ति परी वा जंगली जनावरको आक्रमणबाट वा रोग वा किरा लागी बीमा गरिएको वस्तुको हानी वा नोक्सानी भई, बिग्रिई, नष्ट वा नाश भई हुने आर्थिक क्षति सम्झनु पर्छ।

(प) **"क्षतिपूर्ति"** भन्नाले बीमालेखमा उल्लेख भए अनुरूप बीमकले बीमितलाई प्रदान गर्ने दावी बापतको रकम सम्झनु पर्छ।

(फ) **"क्षति मूल्याङ्कनकर्ता "** भन्नाले बीमा गरिएको बस्तुमा भएको क्षतिको मूल्याङ्कन गर्न का लागि कृषि, पशुपन्छी तथा जडिबुटी बीमा निर्देशिका अनुसार योग्यता पुगेका प्राविधिक व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ।

(ब) **"क्षति मूल्याङ्कन प्रतिवेदन"** भन्नाले बीमक वा क्षति मूल्याङ्कनकर्ताले मेन्थाको बोट नाश भई आर्थिक क्षति भएको भनी यकिन गरी दिएको प्रतिवेदन सम्झनु पर्छ।

परिच्छेद-२

रक्षावरण

३. रक्षावरणः देहायका कारणबाट बीमा गरिएको मेन्था खेतीमा बीमा अवधिभित्र क्षति भएमा बीमकले बीमाङ्क रकमको सीमाभित्र रहि क्षतिपूर्ति प्रदान गर्नेछः-

(क) अग्निजन्य क्षतिः

(१) आगलागी वा अग्निको कारणले भएको क्षति

(ख) हावाजन्य क्षतिः

(१) हुरीबतासको कारणले भएको क्षति

(२) आँधिबेहरी वा तुफानको कारणले भएको क्षति

(ग) पानीजन्य क्षतिः

(१) अतिवृष्टि वा बेमौसमी वर्षाको कारणले बिरुवा नष्ट भई अथवा बोट नष्ट भई भएको आर्थिक क्षति।

(२) असिना वा हिउँको कारणले भएको क्षति

(घ) मौसमजन्य क्षतिः

(१) खडेरीको कारणले भएको क्षति

(२) तुसारोको कारणले भएको क्षति

(ङ) भूमिजन्य क्षतिः

(१) भूकम्पको कारणले भएको क्षति

(२) पहिरो वा भू-स्खलनको कारणले भएको क्षति

(च) चट्याङ्जन्य क्षतिः

(१) चट्याङको कारणले भएको क्षति

(छ) आकस्मिक वा दुर्घटनाजन्य बाह्य कारणबाट हुने क्षतिः

(१) जंगली जनावरको आक्रमण (खाएर वा कुल्चिएर वा माडेर वा खोस्रेर वा उधिनेर वा झारेर) बाट भएको क्षति

(ज) रोग वा किराजन्य क्षतिः

(१) रोगको कारणले भएको क्षति

(२) किराको कारणले भएको क्षति

४. अतिरिक्त सुविधाः यस बीमालेखमा उल्लेख गरिएको बीमा अवधि भित्र देहायको अवस्था सिर्जना भएमा दुर्घटना बीमा बापत बीमाङ्क रकम रु. २ ,००,०००।- (अक्षरेपी दुई लाख रूपैयाँ) बीमकले बीमितलाई भुक्तानी गर्नेछः

(क) आत्महत्या बाहेक अन्य कुनै पनि दुर्घटनाको कारणले मृत्यु भएमा,

(ख) स्पाइनल इन्जुरीको कारण पुनः ठीक नहुने गरी रिढको हड्डी काम नलाग्ने भएमा,

(ग) एउटा हातको नाडी देखि माथि पूरै हात काम नलाग्ने भएमा,

(घ) कुनै एउटा खुट्टाको गोलीगाँठो देखि माथि पूरै खुट्टा काम नलाग्ने भएमा,

(ङ) दुवै आँखाको दृष्टि गुमेमा।

परिच्छेद-३

अपवाद

५. अपवादः (१) यस बीमालेखमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका कारणबाट हुने क्षतिको क्षतिपूर्ति बीमकले प्रदान गर्ने छैनः-

(क) अप्रत्यक्ष क्षतिः मेन्था खेतीबाट भएको क्षतिको कारणबाट हुने अन्य अप्रत्यक्ष क्षति भएमा,

(ख) अधिकार प्राप्त निकायबाट पुर्याइएको क्षतिः अधिकार प्राप्त निकायको आदेशमा खेती नष्ट गरिएमा,

(ग) विकिरणयुक्त पदार्थः विकिरणयुक्त पदार्थ वा विकिरणयुक्त फोहोर वा अवशेषको संसर्ग (कन्टामिनेशन) बाट क्षति भएमा,

(घ) आणविक, रसायनिक तथा जैविक हतियारः आणविक, रासायनिक तथा जैविक आम विनासकारी हतियारको प्रयोगबाट क्षति भएमा,

(ङ) युद्ध वा युद्ध सरहको अवस्थाः सैनिक विद्रोह, शक्ति अपहरण, घेराबन्दी वा युद्ध , आक्रमण, विदेशी सैन्य कारवाही वा कुनै युद्ध सरहको कारवाही वा गृहयुद्ध वा राजद्रोह वा सो सरहको अवस्थाको कारणले क्षति भएमा,

(२) अन्य क्षतिः देहायको कारणले भएको क्षतिको क्षतिपूर्ति बीमकले प्रदान गर्ने छैनः

(क) मेन्था खेतीको सम्बन्धमा सत्यतथ्य कुरा लुकाई , छिपाई झुठ्ठा विवरण दिएको पाइएमा।

(ख) बीमा गरिएको वस्तु हराएमा वा चोरी भएमा।

(ग) बीमितले वा निजको एकाघरका परिवारका सदस्य वा कर्मचारी वा कामदारले जानाजान वा मनोरञ्जनको उद्देश्य वा परीक्षण वा लापरवाहीको कारणले मेन्था खेतीमा क्षति पुर्या् एमा।

(घ) बीमितले वा निजको एकाघरका परिवारका सदस्य वा कर्मचारी वा कामदारले रिसइवीपूर्ण व्यवहारको कारणबाट मेन्था खेतीमा क्षति भएमा।

(ङ) डिस्टीलेसनको लागि प्रयोग गरिने उपकरण तथा भाँडोहरुमा मेन्था बाहेक अन्य कुनै प्रकारको सुगन्धित तेल वा अवशेषलाई पूर्णरुपमा आसुत पानी (डिस्टील वाटर) ले निर्मलिकरण नगरी मेन्था डिस्टीलेसन प्रक्रिया सुरु गर्दा उत्पादनको गुणस्तरमा क्षति भएमा।

परिच्छेद-४
बीमा सम्बन्धी शर्त

६. प्रस्ताव तथा स्वीकृतिः (१) बीमालेख जारी गर्नु पूर्व बीमितले अनुसूची-१ बमोजिमको प्रस्ताव फाराम पूर्णरूपमा भरी बीमकलाई बुझाउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रस्ताव फाराममा उल्लेख भएको विवरणमा फरक पारी बीमकले बीमालेख जारी गर्न पाइने छैन।

७. प्राविधिक जाँच सिफारिसः (१) बीमकले पूर्णरूपमा भरेको प्रस्ताव फाराम प्राप्त गर्दा अनुसूची-२ बमोजिम सम्बन्धित प्राविधिकले बीमा गर्न प्रस्तावित मेन्था खेती प्राविधिक रूपमा खेती योग्य वा बीमा योग्य छ वा छैन भनी प्राविधिक जाँच सिफारिसपत्र प्राप्त गरेको हुनुपर्नेछ।

(२) बीमालेख जारी भए पश्चात प्राविधिकले बीमा अवधि भित्र बीमा गर्न सिफारिस गरेको वस्तुको कम्तीमा एक पटक पुनः जाँच परीक्षण तथा निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन अनुसूची-३ बमोजिम बीमकलाई दिनु पर्नेछ र बीमकले उक्त जाँच परीक्षणको प्रतिवेदन समेत बीमालेखसंग संलग्न गरी राख्नु पर्नेछ।

(३) प्राविधिकले बीमालेख जारी भए पश्चात बीमा गरिएको वस्तुको पुनः जाँच परीक्षण गर्दा बीमितले शर्तहरू पूरा गरेको रहेनछ भने बीमालेख स्वतः रद्ध हुनेछ।

८. बीमालेखमा प्रयोग भएका शब्दावलीको अर्थः (१) बीमालेख सहित बीमा प्रस्ताव फाराम, अनुसूची, तालिका, बीमाशुल्क भुक्तानी रसिदलाई एकमुष्ठ मेन्था खेती बीमा करार वा बीमालेखको रूपमा बुझ्नु वा पढ्नु पर्नेछ र तिनलाई अलग्गै पढ्न, बुझ्न वा टुक्र्याएर बीमालेखको अर्थ लगाउन पाइने छैन।

(२) यस बीमालेखमा प्रयोग भएका विशेष प्राविधिक शब्दावलीको अर्थ परिभाषा खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

९. बीमालेख रद्द हुने अवस्थाः देहायको अवस्थामा बीमकले बीमालेख रद्द गर्न सक्नेछः-

(क) बीमितले बीमालेखको शर्त उल्लंघन गरेको,

(ख) बीमाको मूलभूत विवरण ढाँटेको वा गलत ढंगले उल्लेख गरेको,
(ग) बीमा गरेको वस्तुलाई उचित स्याहार सम्भार नगरी गम्भीर लापरवाही गरेको,
(घ) बीमा गरेको वस्तु त्याग गरेको,
(ङ) गैरकानूनी तवरले बीमा गराएको,
(च) बीमायोग्य हित कायम नभएको,
(छ) बीमितले लिखित रूपमा बीमालेख रद्द गर्न अनुरोध गरेमा,

(२) कुनै बीमितले उपदफा (१) बमोजिमको कुनै कार्य गरेको पाइएमा सोको प्रमाण समेत संलग्न गरी बीमालेख रद्द गर्न सक्नेछ।

तर, बीमालेख रद्द गर्नु अघि बीमकले बीमितला ई सात दिनको लिखित स्पष्टिकरणको मौका दिनु पर्नेछ।

(३) बीमकले उपदफा (२) बमोजिम बीमालेख रद्द गरेको प्रमाण सहित पन्ध्र दिनभित्र प्राधिकरणमा जानकारी गराउनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (१) को खण्ड (छ) बमोजिम बीमालेख खारेज गर्दा अनुदान प्राप्त नहुने बीमितला ई बाँकी अवधिको समानुपातिक बीमाशुल्क फिर्ता गर्नुपर्नेछ र अनुदान प्राप्त हुने बीमितला ई कुनै रकम फिर्ता गर्नुपर्ने छैन।

(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि वास्तविक मूल्य भन्दा बढी रकमको बीमाङ्क कायम गरी बीमा गराएको भएमा त्यस्तो बीमालेख स्वतः रद्द हुनेछ र बीमकले सोको जानकारी प्राधिकरणमा तुरून्त दिनु पर्नेछ।

१०. योगदानः (१) यस बीमालेखबाट बीमा गरिएको मेन्था खेतीको पूरा वा केही अंश अर्को कुनै पनि बीमालेखद्वारा बीमा गर्न पाइने छैन।

(२) कुनै कारणवश बीमा गरिएको मेन्था खेतीको बीमा अन्य बीमकमा समेत भएको रहेछ र त्यस्तो मेन्था खेतीको आंशिक वा पूरा अंश दावी परेमा बीमकले आफ्नो भागको क्षतिपूर्ति रकम समानुपातिक रूपमा प्रदान गर्नेछ।

११. प्रत्यासनः (१) बीमा गरिएको मेन्था खेतीको क्षति बापत बीमितले बीमक बाहेक अन्य पक्षबाट समेत क्षतिपूर्ति पाउने रहेछ भने बीमकबाट क्षतिपूर्ति प्राप्त गर्दा अन्य पक्षबाट क्षतिपूर्ति पाउने अधिकार बीमकलाई सुम्पनु पर्नेछ।

तर, उपदफा (१) बमोजिमको कार्य गर्नका लागि बीमितले बीमकलाई अनुमति दिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अन्य पक्षबाट क्षतिपूर्ति प्राप्त गर्नका लागि बीमकले जुनसुकै समयमा पनि उपयुक्त र आवश्यक कारवाही गर्न सक्नेछ।

१२. स्वामित्व परिवर्तनः (१) बीमितले आफूले गरेको मेन्था खेतीको स्वामित्व परिवर्तन वा हस्तान्तरण गरेको खण्डमा बीमकलाई तीस दिन भित्र जानकारी गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जानकारी प्राप्त भएपश्चात बीमकले तत्काल बीमालेखको निःशुल्क नामसारी गरिदिनु पर्नेछ।

१३. बीमालेखको पुनर्स्थापनाः मेन्था खेती बीमालेख अन्तर्गत दावी परे पश्चात बाँकी बीमाङ्क रकमको पुनर्स्थापना गर्न पाइने छैन।

१४. बीमालेखको अवधिः (१) यस बीमालेखको अवधि चार महिनाको हुनेछ।

(२) मेन्था खेती बीमालेख जारी गर्दा घण्टा र मिनेटसमेत खुल्ने गरी समय उल्लेख गर्नुपर्नेछ।

(३) बीमालेख जारी भएको मिति र जोखिम प्रारम्भ भएको मिति फरक हुने गरी बीमालेख जारी गर्न पाइने छैन।

(४) बीमालेखको अवधि समाप्त हुने मितिको मध्यरात बाह्र बजे बीमा अवधि समाप्त हुनेछ।

(५) बीमकले बीमा अवधि समाप्त हुनु अगावै बीमा अवधि समाप्त हुन लागेको सूचना जुनसुकै माध्यमबाट बीमितलाई दिन सक्नेछ।

१५. बीमकको कर्तव्यः देहायका शर्त लगायत यस बीमालेखमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण शर्तहरू बीमकले पालना गर्नुपर्नेछ।

(क) बीमकले आफुले गर्ने मेन्था खेतीको बीमाङ्क मेन्था खेती गणना तालिका अनुसार गर्नुपर्नेछ।

(ख) बीमितद्वारा पूर्ण रूपमा भरिएको प्रस्ताव फाराम प्राप्त भएपछि मात्र बीमा गर्नुपर्नेछ।

(ग) बीमालेख जारी गर्नु पूर्व बीमा गरिएको वस्तु समेटिएको विभिन्न कोणबाट खिचिएको कम्तीमा पाँचवटा स्थिर फोटो र कम्तीमा एक मिनेटको भिडियो क्लिप प्रस्ताव फारामसँगै प्राप्त गरेको हुनुपर्नेछ।

(घ) बीमाङ्क गणना गर्दा कम वा बढी बीमाङ्क रकम कायम गरी बीमालेख जारी गर्नु हुँदैन।

(ङ) मेन्था खेती बीमालेख लिने बीमितको हकहित विरूद्ध कुनै काम गरी क्षति पुर्या्उ नु हुँदैन।

(च) बीमालेख जारी गर्दा वा बीमा दावी फछ्र्यौट गर्दा आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण विवरण तथा कागजात, फोटो तथा भिडियो आदि सुरक्षित रूपमा अभिलेख गरी राख्नु पर्नेछ।

(छ) बीमकले यस बीमालेख बमोजिम मेन्था खेतीको बीमा गर्दा शर्त पूरा नगरी बीमा गरेको रहेछ भने बीमकले दावीको समयमा शर्त पूरा नभएको भनी दावी भुक्तानी अस्वीकार गर्न पाउने छैन।

१६. बीमितको दायित्वः (१) यस बीमालेखमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण शर्तहरूको बीमितले पूर्ण रूपले पालना गर्नुपर्नेछ।

(२) बीमा गरिएको वस्तु वा बिषयवस्तुको उचित स्याहार, रेखदेख, निगरानी गर्नुका साथै क्षति हुनबाट बचाउन उपयुक्त सावधानीका उपायहरू अपनाउनु पर्नेछ।

(३) दावी, छानबिन, अनुसन्धान वा क्षति मूल्याङ्कनको क्रममा प्रहरी, बीमक तथा अन्य अधिकार प्राप्त निकायलाई पूर्णरूपमा सहयोग गर्नुपर्नेछ।

(४) दावी यकिन गर्नका लागि बीमितले आवश्यक प्रमाण जुटाउन बीमकलाई सहयोग गर्नुपर्नेछ।

१७. आंशिक बीमा गर्न नपाइनेः एकै क्षेत्रफलमा लगाइएको मेन्था खेतीको आंशिक रूपमा बीमा गर्न पाइने छैन।

परिच्छेद ५

बीमाङ्क तथा बीमाशुल्क

१८. बीमाङ्क निर्धारण: (१) यस बीमालेख बमोजिम गरिने मेन्था खेतीको बीमाङ्क निर्धारण गर्दा अनुसूची-४ बमोजिम मेन्था खेती बीमाङ्क निर्धारण तालिकालाई आधार मान्नु पर्नेछ ।

(२) यस बीमालेख अन्तर्गत मेन्था खेतीको बीमा मेन्थाको कच्चा पदार्थ उत्पादन वा सुगन्धित तेल उत्पादनको आधारमा गर्न सकिनेछ ।

(३) बीमाङ्क रकम कायम गर्दा यस बीमालेखमा उल्लेख भएको वनस्पति विभागबाट तोकेको प्रति किलो (कच्चा पदार्थको मुल्य वा सुगन्धित तेलको मुल्य) मुल्यलाई आधार मानिनेछ ।

१९. बीमाशुल्क गणनाः (१) यस बीमालेख बमोजिम गरिने मेन्था खेतीको बीमाशुल्क गणना गर्दा कच्चा पदार्थ उत्पादनको आधारमा चार (४) प्रतिशत र सुगन्धित तेल उत्पादनको आधारमा पाँच (५) प्रतिशत बीमाशुल्क लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मेन्थाको बीमाशुल्क गणना देहायका **तालिका क र ख** बमोजिम निम्न सुत्रलाई आधार मानेर गरिनेछ ।

क. कच्चा पदार्थ उत्पादन आधारमा मेन्था खेतीको बीमाशुल्क गणना तालिका

क्र.सं.	सुत्र			रकम
१.	मेन्था खेतीको बीमाङ्क = मेन्था खेती गरेको क्षेत्रफल (कठ्ठामा) × प्रति कठ्ठा कच्चा पदार्थ उत्पादन किलोमा × प्रति किलो कच्चा पदार्थको मुल्य			रू.... “क”
२.	मेन्था खेतीको बीमाशुल्क = क × बीमाङ्क रकमको ४ % (चार प्रतिशत)			रू.... “ख”
३.	प्रत्यक्ष छुट भएमा (ख को ......%) नभएमा “०” राख्ने			रू.... “ग”
४.	छुट पछिको रकम (ख – ग)			रू.... “घ”
५.	नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने अनुदान रकम (घ को ..... %)			रू.... “ङ”
६.	जम्मा बीमाशुल्क = घ – ङ			रू.... “च”
७.	बीमितले दुर्घटना बीमा बापत तिर्नुपर्ने बीमाशुल्क	बीमितको सङ्ख्या “अ”	बीमाशुल्क (रु. ५००) “आ”	(अ × आ) रू.... “छ”
८.	बीमितले तिर्नुपर्ने कूल बीमाशुल्क रकम = च+छ			रू....

ख. सुगन्धित तेल उत्पादनको आधारमा मेन्था खेतीको बीमाशुल्क गणना तालिका

क्र.सं.	**सुत्र**			**रकम**
१.	सुगन्धित तेल उत्पादन को बीमाङ्क = मेन्था खेती गरेको क्षेत्रफल (कठ्ठामा) × प्रति कठ्ठा सुगन्धित तेल उत्पादन किलोमा × प्रति किलो सुगन्धित तेलको मुल्य			**रू....** "क"
२.	सुगन्धित तेल उत्पादनको बीमाशुल्क = क × बीमाङ्क रकमको ५ % (पाँच प्रतिशत)			**रू....** "ख"
३.	प्रत्यक्ष छुट भएमा (ख को ......%) नभएमा "०" राख्ने			**रू....** "ग"
४.	छुट पछिको रकम (ख – ग)			**रू....** "घ"
५.	नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने अनुदान रकम (घ को ..... %)			**रू....** "ङ"
६.	जम्मा बीमाशुल्क = घ – ङ			**रू....** "च"
७.	बीमितले दुर्घटना बीमा बापत तिर्नुपर्ने बीमाशुल्क	बीमितको सङ्ख्या "अ"	बीमाशुल्क (रु. ५००) "आ"	(अ × आ) **रू....** "छ"
८.	बीमितले तिर्नु पर्ने कूल बीमाशुल्क रकम = च+छ			**रू....**

(३) यस बीमालेख बमोजिम मेन्था खेतीको बीमाशुल्क गणना गर्दा अनुसूची ५ बमोजिमको बीमा सम्बन्धी विवरण तथा बीमाशुल्क गणना तालिकामा स्पष्टसंग उल्लेख गर्नुपर्नेछ।

(४) यस बीमालेखमा उल्लेख भएको दुर्घटना बीमा बापत बीमाशुल्क प्रति बीमित पाँचसय रूपैयाँ लाग्नेछ।

(५) एक वर्षभन्दा कम अवधिको बीमालेखको लागि समेत उपदफा (४) मा उल्लेख गरिएको दुर्घटना बीमा बापतको बीमाशुल्क लाग्नेछ।

२०. बीमाङ्क परिवर्तनः (१) बीमालेख जारी भईसके पश्चात बीमाङ्क रकम परिवर्तन गर्न पाइने छैन।

(२) बीमा अवधिभित्र बीमा गर्नुपर्ने मेन्था खेती थप गर्नु परेमा त्यसरी थप गरिने मेन्था खेतीको लागि छुट्टै बीमालेख जारी गर्नुपर्नेछ।

२१. सामूहिक बीमाः (१) मेन्था खेतीको बीमा सामूहिक रूपमा गर्न सकिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सामूहिक बीमालेख जारी गर्दा बीमालेख धारक संस्थाले प्रत्येक बीमितको छुट्टाछुट्टै प्रस्ताव फाराम भर्नु पर्नेछ।

(३) सामूहिक बीमालेख जारी ग रेपश्चात बीमालेख धारक संस्थाले प्रत्येक बीमितको छुट्टाछुट्टै मेन्था खेतीको अभिलेख कायम गर्नुपर्नेछ।

(४) सामूहिक रूपमा गरिएको मेन्था खेती बीमाको हकमा बीमालेखमा आवद्ध प्रत्येक व्यक्तिको छुट्टाछुट्टै दुर्घटना बीमा गरेको हुनुपर्नेछ र सोको विस्तृत विवरण अनुसूची-६ बमोजिम राख्नुपर्नेछ।

(५) सामूहिक बीमा गर्ने प्रयोजनका लागि मात्र संस्था वा समूह गठन गर्न पाइने छैन।

२२. बीमाशुल्क भुक्तानी : (१) बीमितले अनुदान बाहेकको बीमाशुल्क भुक्तानी गरेको रकम बीमकको बैंक खातामा जम्मा भएको प्रमाण बीमकले प्राप्त नगरेसम्म बीमालेख जारी गर्न पाईने छैन।

परिच्छेद-६
बीमालेख सम्बन्धी प्राविधिक व्यवस्था

२३. पालना गर्नुपर्ने व्यवस्थाः (१) बीमितले मेन्था खेतीको बीमा गर्दा देहायका प्राविधक पक्षहरू पालना गरेको हुनुपर्नेछ;

(क) मेन्था खेतीका लागि सकर रोपेको एक महिना भित्र बीमा गर्नुपर्नेछ।

(ख) रोपण सामग्रीको रुपमा प्रयोग हुने सकर , स्वस्थ तथा राम्ररी हुर्केको माउ बोट छानेर तयार गरिएको हुनुपर्नेछ।

(ग) सकरहरु कम्तीमा १५ से.मी. लामो गरि जमिनमा फैलिएको काण्डबाट लिएको हुनुपर्नेछ र सकरको टुक्रा ५ सेमी लामो र २-३ वटा आँख्ला भएको हुनुपर्नेछ।

(घ) रोपणको लागि प्रयोग हुने रोपण सामग्री तयार गरिएको विधि, प्राप्त गरेको मिति, स्थान तथा किसानको जानकारी अभिलेखमा कायम गरिएको हुनुपर्नेछ।

(ङ) स्वस्थ र हुर्केको माउ बोटबाट तयार गरिएका सकरहरु कम्तीमा सात (७) किलो प्रति कठ्ठाका दरले माघ देखि फागुन महिनामा रोपिएको हुनुपर्नेछ।

(च) मेन्था खेती समुन्द्र सतह देखि १००० मीटर उचाई सम्म गरिएको हुनुपर्नेछ।

(छ) खेतीको लागि प्रयोग गरिएको जग्गामा सिंचाइ सु   विधा भएको तथा पानी नजम्ने बलौटे अथवा चिम्ट्याइलो प्रकारको माटो हुनुपर्नेछ।

(ज) प्राङ्गारिक बिधिबाट मेन्था खेती गरिएको छ भने , प्रति कठ्ठा कम्तीमा ५०० किलो पाकेको कम्पोस्ट अथवा गोठेमल प्रयोग गरिएको हुनुपर्नेछ तर रसायनिक विधिबाट खेती गरिएको खण्डमा जग्गा तयारीको बेला प्रति कठ्ठा २ किलो डिएपी र सकर रोपेको डेढ महिना पछि प्रति कठ्ठा २ किलो दरले युरिया मल टप ड्रेसिङ्ग गरिएको हुनुपर्नेछ।

(झ) रोपण गरेको बिरूवामा नियमित सिंचाई तथा गोडमेल गरिएको हुनुपर्नेछ।

(ञ) बीमा गरिएको मेन्था खेतीमा कुनै रोग वा किरा लागेमा तत्काल आफ्नै खर्चमा उचित रेखदेख, स्याहार सम्भार तथा उपचार गराई सोको प्रमाण सुरक्षित रूपमा राख्नु पर्नेछ।

(ट) रोग तथा किरा नियन्त्रण गर्दा जैविक विषादीको मात्रै प्रयोग गर्नुपर्नेछ।

(ठ) मेन्था फुल्न थालेपछि वा फेद तिरका पातहरु पहेलिन थालेपछि मनसुन सुरु हुनु अगावै अथवा जेष्ठ महिनाको दोस्रो हप्ता मेन्था संकलन गरिएको हुनुपर्नेछ।

(ड) मेन्था संकलन गर्दा निर्मलिकरण गरिएका उपकरणहरु प्रयोग गरिएको हुनुपर्नेछ, यदि कच्चा पदार्थ उत्पादनसम्मको मात्रै बीमा गरिएको खण्डमा संकलित मेन्थालाई नओईलिने र नकुहिने गरी अधिकतम तीन दिनसम्म सफा छायाँ घर अथवा छहारीमा भण्डारण गर्न सकिनेछ।

(ढ) सुगन्धित तेल उत्पादन सम्मको बीमा गरिएको अवस्थामा संकलित मेन्थालाई सफा बोरा अथवा डोकोमा राखेर अन्य कुनै प्रकारको संक्रमण रहित ढुवानीको साधन प्रयोग गरी डिस्टिलेसन युनिट पुर्याइएको हुनुपर्नेछ।

(ण) डिस्टिलेसन युनिट पु र्याइएको मेन्थालाई प्र शोधन गर्नु अघि छहारी मुनी , सफा प्लास्टर अथवा प्लास्टिक माथि कम्तीमा ६ घण्टा र बढीमा २४ घण्टा ओइलाइएको हुनुपर्नेछ र अन्य झारपात भएमा टिपिएको हुनुपर्नेछ।

(त) डिस्टिलेसन युनिट स्टेनलेस स्टीलबाट बनेको हुनुपर्नेछ साथै पानी-बाफ डिस्टिलेसन विधि वा प्रत्यक्ष बाफ डिस्टिलेसन विधि अवलम्वन गरि प्रशोधन गरिएको हुनुपर्नेछ।

(थ) प्रशोधन कक्ष तथा तेल संकलन कक्षलाई धुवां तथा अन्य प्रदुषणको प्रत्यक्ष सम्पर्कबाट टाढा राखेको हुनुपर्नेछ।

(द) रोपणको लागि प्रयोग हुने रोपण सामग्री प्राप्त गरेको मिति , प्राप्त गरेको स्रोत , प्राप्त गरेको स्थान , खेती गर्दाका महत्त्वपूर्ण गतिविधि जस्तै ; बिरुवा रोपण , सिंचाई, मलजल, गोडमेल, संकलन, क्यूरीङ , प्रशोधन आदिको अनुसूची-७ बमोजिम अभिलेख राखिएको हुनुपर्नेछ र उक्त अभिलेखहरु बीमकले मागेको समय मा तथा दावीको समयमा बीमक समक्ष पेश गरिएको हुनुपर्नेछ।

परिच्छेद -७
दावी

२४. क्षतिको सूचनाः (१) यस बीमालेखले रक्षावरण गरेको जोखिमहरुका कारणबाट मेन्था खेतीको क्षति भएमा क्षति भएको तीन दिन भित्र बीमितले बीमकलाई टेलिफोन, एसएमएस, लिखित पत्र, ईमेल, फ्याक्स वा अन्य कुनै माध्यमबाट जानकारी गराउनु पर्नेछ।

२५. दावी सम्बन्धी प्रक्रियाको लागि आवश्यक कागजातहरूः (१) बीमितबाट क्षतिको सूचना प्राप्त गरेपछि दावी भुक्तानी प्रक्रियाको लागि बीमकले बीमितसंग देहाय बमोजिमको कागजातहरू माग गर्नु पर्नेछः

(क) पूर्ण रूपले भरिएको दावी फाराम,

(ख) पूर्ण क्षतिको हकमा सक्कल बीमालेखको प्रति र आंशिक क्षतिको हकमा बीमालेखको छाँयाप्रति,

(ग) सर्जमिन मुचुल्का (मुचुल्कामा कम्तीमा ५ जना व्यक्तिको हस्ताक्षर र हस्ताक्षर गर्ने सबैको नाम, थर, ठेगाना र सम्पर्क नम्बर समेत खुलेको हुनु पर्ने),

(घ) स्थानीय तहको वडा कार्यालयको कृषि तथा जडिबुटीको हकमा कृषि तथा जडिबुटी सम्बन्धी सेवा दिने शाखा र त्यस्तो सेवा दिने शाखा वडामा नभएको अवस्थामा वडा कार्यालयको सिफारिस,

(ङ) सम्बन्धित बीमालेखमा उल्लेख भए बमोजिमको अद्यावधिक अभिलेखको प्रति।

(२) दावी भुक्तानीका लागि बीमकले बीमालेख बमोजिमका अन्य आवश्यक कागजात माग गर्नुपर्ने भएमा उपदफा (१) बमोजिमका कागजातहरूसंगै माग गर्नु पर्नेछ।

२६. दावीः (१) कच्चा पदार्थ उत्पादन वा सुगन्धित तेल उत्पादको आधारमा गरिएको मेन्था खेतीको दावी अनुसूची- ८ बमोजिम दावी भुक्तानी तालिकालाई आधार लिई गरिनेछ।

२७. दावी फछर्यौटः (१) बीमकले आफू समक्ष परेको मेन्था खेती बीमा दावीको तत्काल छानविन प्रक्रिया प्रारम्भ गर्नुपर्नेछ।

(२) बीमा दावी सम्बन्धी जानकारी वा सूचना प्राप्त भए पछि बीमकले दावी भुक्तानी प्रक्रिया पूरा गर्न बीमितलाई सहयोग गर्नु पर्दछ।

(३) बीमकले उपदफा (१) बमोजिम मेन्था खेती बीमाको दावी सम्बन्धी आवश्यक कागजात प्राप्त भएपछि (बीमक आफैंले क्षति मूल्याङ्कन गर्ने अवस्थामा बाहेक) बीमितले क्षतिको जानकारी दिएको बढीमा सात दिन भित्र क्षति मूल्याङ्कनकर्तालाई खटाउनु पर्नेछ।

(४) क्षति मूल्याङ्कनकर्ताले बीमा गरिएको वस्तुको क्षति स्पष्ट देखिने गरी विभिन्न कोणबाट आफैंले खिचेको कम्तीमा पाँच वटा स्थिर फोटो र कम्तीमा एक मिनेटको भिडियो क्लिप अनुसूची-९ बमोजिम क्षति मूल्याङ्कन प्रतिवेदनसङ्गै संलग्न गरेको हुनुपर्नेछ।

तर, क्षति मूल्याङ्कनकर्ताले परिस्थि तिजन्य अवस्थामा क्षतिको फोटो र भिडियो क्लिप आफैले खिच्न नसकेको अवस्थामा बीमितले खिचेको सम्बन्धित क्षतिको कम्तीमा पाँच वटा फोटो र कम्तीमा एक मिनेटसम्मको भिडियो क्लिप समावेश गर्न सकिनेछ।

(५) क्षति मूल्याङ्कनकर्ताले आफूलाई क्षति मूल्याङ्कन गर्न खटाएको पन्ध्र दिन भित्र भौतिक वा विद्युतीय स्वरूपमा क्षति मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरी बीमक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(६) क्षति मूल्याङ्कनकर्ताले गलत मूल्याङ्कन गरेको वा यस निर्देशिकाको वर्खिलाप हुने गरी कुनै कार्य गरेको पाइएको खण्डमा बीमकले प्राधिकरणको स्वीकृतिमा पुनः अर्को मूल्याङ्कनकर्ताला ई क्षति मूल्याङ्कनका लागि खटाउन सक्नेछ।

(७) बीमक आफैंले क्षति मूल्याङ्कन गर्न सक्ने अवस्थामा समेत उपदफा (५) बमोजिमको अवधि भित्र क्षति मूल्याङ्कन गरी अनुसूची -९ बमोजिम क्षति मूल्याङ्कन प्रतिवेदन संलग्न गरेको हुनुपर्नेछ।

(८) क्षति मूल्याङ्कनकर्ताले क्षति मूल्याङ्कन प्रतिवेदन पेश गरेको पैंतीस दिन भित्र बीमकले दायित्व एकिन गरी बीमितलाई दावी भुक्तानी गर्नु पर्नेछ र बीमितले दावी बापत रकम नपाउने रहेछ भने सोको कारण सहित लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिम बीमकले दावी भुक्तानी गर्दा घ   टना घटेको समयमा भएको वास्तविक क्षति वा बीमाङ्क रकम जुन कम हुन्छ सो बराबरको रकम मात्र दावी भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद -८
विविध

२८. अधिकः यस बीमालेख अन्तर्गत कुल दाबी रकमको पाँच प्रतिशत वा रू. दश हजार मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम घटाएर बीमा दावी भुक्तानी गरिनेछ ।

२९. न्यूनतम क्षेत्रफल: (१) मेन्था खेती सम्बन्धमा बीमितले सुरक्षण गर्न पाउने बालीको न्यूनतम क्षेत्रफल कृषि, पशुपन्छी तथा जडिबुटि बीमा निर्देशिका, २०७९ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बीमा गरिने सम्पत्ति भएको जग्गाको कित्ता नं. र कित्ता नं. नभएको जग्गा वा, ऐलानी जग्गा भएमा उक्त जग्गाको अवस्थिति यकिन हुने चार किल्ला वा ऐलानी जग्गा जनाउने स्थानीय तहले दिएको संकेत नं. लगायतका प्रमाण लिनु पर्नेछ ।

३०. बिबाद समाधानः (१) देहायको अवस्था आइपरेमा बीमितले विस्तृत विवरण खुलाई प्राधिकरणमा उजुरी दिन सक्नेछः

(क) बीमकले दावी वापतको निवेदन अस्वीकार गरेमा,
(ख) बीमकले दावी वापतको रकम दिन अस्वीकार गरेमा वा,
(ग) बीमकले बीमितलाई भुक्तानी गर्न लागेको दावी वापतको रकम कम भएको भन्ने बीमितलाई लागेमा वा ,
(घ) बीमित वा बीमालेख धारक बाहेक अन्य पक्षलाई दावी वापतको रकम भुक्तानी गर्न आँटेमा वा भुक्तानी गरेमा, र
(ङ) बीमा दावी सम्बन्धमा अन्य कुनै विवाद उत्पन्न भएमा ।

(२) बीमा दावीको उजुरी सम्बन्धमा प्राधिकरणले दिएको   आदेशमा चित्त नबुझेमा ३५ (पैंतीस) दिन भित्र सम्बन्धित उच्च अदालत समक्ष पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

काठमाण्डौ, नेपाल

अनुसूची -१

(दफा ६ सँग सम्बन्धित)

मेन्था खेती बीमाको प्रस्ताव फाराम

(१) मेन्था खेती बीमा प्रस्तावक (व्यक्ति वा संस्था) को नामः..

(२) पूरा ठेगानाः प्रदेश..................जिल्ला...................पालिका................. वडा नं................

टोलः .... मोबाइल नं. ....फोन नं................... ईमेल................................

(३) पेशाः...

(४) प्रस्तावित बीमाको किसिम : (चिनो लगाउनुहोस्)

(क) कच्चा पदार्थ उत्पादनमा आधारित ( )

(ख) सुगन्धित तेल उत्पादनमा आधारित ( )

(५) तल उल्लिखित विवरण तालिकामा भर्नुहोस्:

क्र.सं.	मेन्था खेतीको प्रकार		रोपण गरेको मिति	क्षेत्रफल कठ्ठा	प्रति कठ्ठा रोपण गरिएको सकर किलोमा	बीमा गर्ने बेला प्रति के.जी. मेन्था (कच्चा पदार्थ) को बजार मुल्य	बीमा गर्ने बेला प्रति के.जी. मेन्था (सुगन्धित तेल) को बजार मुल्य
	व्यक्तिगत	सामूहिक	बिउ बिरुवा				

(६) मेन्था खेती लगाईएको स्थानको पूर्ण विवरण तथा ठेगानाः

प्रदेश..................जिल्ला...................पालिका ....वडा नं.................टोलः..................

कित्ता नं. ....चार किल्ला वा स्थानीय तहले प्रदान गरेको संकेत नं. (ऐलानी जग्गाको हकमा).......................

जग्गाको क्षेत्रफलः.................................

खेति गरिएको क्षेत्रको प्रकृति (क) मधेश ☐ (ख) भित्री मधेश☐ (ग) वेशी ☐

(७) मेन्था खेती व्यक्तिगत वा सामूहिक के हो खुलाउनुहोस?

(८) सामूहिक भए निम्न विवरण भर्नुहोस्:

समूह वा बीमालेख धारकको नामः .... मेन्था लगाइएको स्थान...

ठेगानाः प्रदेश....................जिल्ला...................पालिका.................. कित्ता नं..

चार किल्ला वा स्थानीय तहले प्रदान गरेको संकेत नं. (ऐलानी जग्गाको हकमा) ....वडा नं. ....टोलः.........

फोन नं.......................... मोबाइल नं. .... इमेल...

(९) मेन्था रोपण गरेको मितिः ....

(१०) मेन्था लगाउनु पूर्व लगाएको बालीको विवरण ....

(११) सिंचाईको उपलब्धता भए/नभएको उल्लेख गर्नुहोस् ....

(१२) प्रति कठ्ठा मेन्था खेतीमा मलखाद प्रयोगको स्थिति

कम्पोष्ट मल (के.जी.) ....

युरीया (ग्राम) ....

डी.ए.पी. (ग्राम) ....

पोटास (ग्राम) ....

अन्यः ....

(१३) मेन्था खेतीका लागि प्राविधिक सरसल्लाह कहाँबाट प्राप्त गर्नु भएको छ? ....

(१४) मेन्था खेती सम्बन्धी तालिम लिनुभएको छ? यदि छ भने तालिम दिने संस्थाको नाम, तालिमको अवधि र मिति उल्लेख गर्नुहोस्।

....

(१५) खेतीजन्य सुविधाहरु प्राप्त गर्नु भएको छ? यदि छ भने कहाँबाट के के प्राप्त गर्नुभएको छ?

....
....
....

(१६) तपाईले यस अघि गर्नु भएको मेन्था खेतीमा किरा वा रोग लागेको थियो? ....
यदि थियो भने, कति रकम बराबरको क्षति भएको थियो? ....

(१७) यदि किरा वा रोगबाहेक अन्य कारणबाट क्षति भएको थियो भने निम्न विवरण भर्नुहोस्:

वर्ष	क्षतिको कारण	क्षतिको परिमाण

(१८) यस अघि कुनै बीमा कम्पनीमा मेन्था खेतीको बीमा भएको भए सो बीमकको नाम र कति बीमाङ्क बराबरको बीमा भएको हो ? उल्लेख गर्नुहोस्।

बीमकको नाम	बीमाङ्क रकम	प्राप्त दावी भुक्तानी रकम

(१९) कुनै बैंक वा वित्त कम्पनी वा सहकारीले उक्त मेन्था खेतीमा लगानी गरेको छ? छ भने उक्त बैंक वा वित्त कम्पनी वा सहकारी वा अन्य कुनै समूहको निम्न विवरण उल्लेख गर्नुहोस्:

नाम/ठेगानाः ....
प्रदेश..................जिल्ला...................पालिका..................................वडा नं.................टोलः....................
फोन नं./ मोबाइल नं................................
लिएको वा लिन सम्झौता गरेको ऋणको रकमः रु........................ अक्षरेपी (..)

म/हामी माथि उल्लिखित प्रश्नहरुको उत्तर सत्य भएको , मेन्था खेतीबारे यथार्थ ढङ्गले वर्णन गरिएको व्यहोरा प्रत्याभूत गर्दछु/गर्दछौँ। मैले/हामीले बीमासङ्ग सम्बन्धित कुनै पनि सूचना , विवरण वा तथ्य लुकाएको , छिपाएको छैन। यो प्रस्ताव बीमक र म /हामी बीच हुने सम्झौताको आधार हुने कुरा स्वःघोषणा गर्दछु/गर्दछौं। यसमा लेखिएको व्यहोरा ठिक, साँचो छ, झुठ्ठा भएको प्रमाणित भएमा कानून बमोजिम सहुँला बुँझुला।

प्रस्तावकको

हस्ताक्षरः

नाम (संस्था वा व्यक्तिगत):

संस्था भए संस्थाको छापः

संस्थाको हकमा संस्थाको आधिकारिक प्रतिनिधिको नाम:

मितिः

................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड
काठमाण्डौ, नेपाल
अनुसूची -२
(दफा ७ सँग सम्बन्धित)

प्राविधिक जाँच सिफारिसपत्र

(प्रस्ताव फाराम साथ संलग्न हुनुपर्ने)

(१) मेन्था खेती प्रस्तावकको (व्यक्ति वा संस्था) को नामः..

(२) पूरा ठेगानाः प्रदेशः.................. ....जिल्ला. ....पालिका ....वडा नं. ....

टोलः..................... फोन नं. .... मोबाइल नं. .... ईमेल...................................

(३) पेशाः ....

(४) मेन्था जातः ……………… रोपण सामग्रीको स्रोत (क) आफै तयार गरेको ☐ (ख) किनेर ल्याएको ☐

(५) बीमाको लागि प्रस्तावित क्षेत्रफल कठ्ठामा .... प्रति कठ्ठा रोपण गरेको सकर किलोग्राममा………………

प्रदेश..................जिल्ला...................पालिका..................वडा.नं.............. टोलः....................

(६) मेन्था लगाईएको स्थानको पूर्ण विवरणः

प्रदेशः.............. ....जिल्ला.......................पालिका.. ....
वडा नं. .... टोलः................कित्ता नं. ....
(ऐलानी जग्गाको हकमा) चार किल्ला वा स्थानीय तहले प्रदान गरेको संकेत नं. ………. जग्गाको क्षेत्रफलः....................

(७) मेन्था लगाईएको जग्गाको भौगोलिक अवस्थितिः-
(क) भौगोलिक क्षेत्र

तराइ .... भित्री मधेस................... पहाडको टार/बेसी………..

(ख) समुन्द्र सतहबाट मेन्था खेती गरिएको जग्गाको उचाईः ....

(ग) जग्गाको मोहडाः.................

(घ) सिंचाईको उपलब्धता छ ☐ छैन ☐

(८) मलजल गर्ने, झारपात हटाउने, सिंचाई दिने लगायत अन्य नियमित व्यवस्थापनका कार्यहरु गरिएको छ कि छैन? ....

(९) प्रति कठ्ठा प्रयोग गरिएको मलखादको मात्रा ....

(१०) मेन्था को बोटहरुमा कुनै रोग/किराको संक्रमण देख्नु भएको छ ? यदि छ भने कुन रोग वा किराको संक्रमण देखिएको छ उल्लेख गर्नुहोस।
....

(११) त्यस क्षेत्रमा विगतमा मेन्था खेतीमा कुनै संक्रामक रोग वा किरा लागेको थियो? यदि थियो भने कहिले कुन रोग वा किराबाट क्षति भएको हो? उल्लेख गर्नुहोस् ....

(१२) मेन्था खेतीमा खेतीको जोखिमलाई स्वीकार गर्न नमिल्ने अरु कुनै जानकारी छ ? यदि छ भने त्यसको विवरण दिनुहोस्।
....

(१३) मेन्था खेतीको जोखिम स्वीकार गर्न कम्पनीलाई के सुझाव दिन चाहनुहुन्छ ?

....

(१४) मेन्था खेती बीमायोग्य छ वा छैन भन्ने निर्णय गर्नका लागि थप प्राविधिक जाँच गर्नुपर्ने ठान्नुहुन्छ ? ....
ठान्नुहुन्छ भने कुन जाँच गर्नु उपयुक्त हुन्छ ?.......................................

(१५) यदि जाँच गरेको भए कागजात संलग्न गरी मेन्था खेती बीमा गर्न मिल्ने वा नमिल्ने राय दिनुहोस्।

....

यस अनुसूचीमा उल्लिखित मेन्था खेतीको मैले ध्यानपूर्वक प्राविधिक जाँच गरेँ। प्रस्तुत विवरण, मूल्य र उत्तरहरु मेरो जानकारीमा आएसम्म सही र तथ्यपरक छन् भन्ने कुरा सिफारिस गर्दछु। यसमा लेखिएको व्यहोरा ठिक, साँचो छ, झुट्ठा विवरण भएको प्रमाणित भएमा कानून बमोजिम सहुँला बुँझुला।

प्राविधिकको ल्याप्चे छाप	
दायाँ	बायाँ

प्राविधिकको

नाम (व्यक्तिगत वा संस्थागत)
सहीः
ठेगानाः
मितिः
फोन/मोबाईल नं.
प्रमाणपत्र जारी गर्ने संस्थाः
प्रमाणपत्र नं.
कोड नं/ दर्ता नं.
संस्थाको हकमा कार्यालयको छापः

................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

काठमाण्डौ, नेपाल

अनुसूची -३

(दफा ७ (२) सँग सम्बन्धित)

<u>प्राविधिकको पुनः जाँच परीक्षण तथा निरीक्षण प्रतिवेदन</u>

(१) मेन्था खेती बीमित (व्यक्ति वा संस्था) को नामः..

(२) मेन्था खेती बीमालेख नः

(३) बीमा गरिएको अवधि

(४) मेन्था खेती गरिएको स्थानः

प्रदेशः.................. ....जिल्ला. ....पालिका...................वडा नं. ....

टोलः....................

(५) मेन्था खेतीको क्षेत्रफलः

(६) मेन्था खेतीको बीमा गर्दाको समयमा सकरको परिमाणः

(७) मेन्थाको उमेर (निरीक्षणको समयमा)...........

(८) मेन्था खेतीको उचित स्याहारः

क. मलजल गरेको वा नगरेको ....

ख. मलखादको विवरण ....

ग. सिँचाई गरेको वा नगरेको ....

घ. सिँचाईको अन्तराल ....

ङ. रोग र किरा लागेको वा नलागेको ....

च. रोग तथा किरा लागेको भए उपचार गरेको वा नगरेको ....

छ. रोग वा किरा लागेको बारे बीमितलाई थाहा भएको वा नभएको ....

ठ. रोग तथा किरा सम्बन्धी प्राविधिक सल्लाह लिएको वा नलिएको ....

(९) प्राविधिकले पुनः परीक्षण गर्ने दिनको मेन्था खेतीको विस्तृत विवरण
....
....

(१०) मेन्था खेतीको निरीक्षणको क्रममा देखिएका कैफियत सम्बन्धमा बीमितलाई दिनुपर्ने राय तथा सुझाव।

....
....

(११) मेन्था खेतीको निरीक्षणको क्रममा देखिएका कैफियत सम्बन्धमा बीमकलाई दिनुपर्ने राय तथा सुझाव ।

....
....

यस अनुसूचीमा उल्लिखित मेन्था खेतीको मैले पुनः जाँच निरीक्षण गरें । प्रस्तुत विवरण तथा उत्तरहरु मेरो निरीक्षणको क्रममा देखिएका सही र तथ्यपरक छन् भन्ने कुरा सिफारिस गर्दछु । यस प्रतिवेदनमा लेखिएका व्यहोरा ठिक, साँचो छ, झुठ्ठा भएको प्रमाणित भएमा कानून बमोजिम सहुँला बुँझुला ।

प्राविधिकको ल्याप्चे छाप	
दायाँ	बायाँ

प्राविधिकको

नाम (व्यक्तिगत वा संस्थागत)
सहीः
ठेगानाः
मितिः
फोन/मोबाईल नं.
प्रमाणपत्र जारी गर्ने संस्थाः
प्रमाणपत्र नं.

...............इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

काठमाण्डौ, नेपाल

अनुसूची -४

(दफा १८ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

मेन्था खेती बीमाङ्क निर्धारण तालिका

कच्चा पदार्थ उत्पादनमा आधारित

उत्पादन (मे. टन /कठ्ठा)	उत्पादन (मे. टन / बिघा)	उत्पादन (मे. टन /हेक्टर)	मूल्य (रू/के.जी)
०.८	१६	२५	

द्रष्टव्यः- (१) कच्चा पदार्थ उत्पादन र उत्पादकत्व वनस्पति विभागबाट प्रकाशन हुने अघिल्लो बर्षको तथ्याङ्कलाई आधार लिईनेछ।

(२) प्रति के.जी. मूल्य वनस्पति विभागले तोकेको मूल्य बमोजिम हुनेछ।

सुगन्धित तेल उत्पादनमा आधारित

उत्पादन (के.जी/कठ्ठा)	उत्पादन (के.जी/ बिघा)	उत्पादन (के.जी/हेक्टर)	मूल्य (रू/के.जी)
३	६०	९०	

द्रष्टव्यः- (१) सुगन्धित तेल उत्पादन र उत्पादकत्व वनस्पति विभागबाट प्रकाशन हुने अघिल्लो बर्षको तथ्याङ्कलाई आधार लिईनेछ।

(२) प्रति के.जी. मूल्य वनस्पति विभागले तोकेको मूल्य बमोजम हुनेछ।

................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

काठमाण्डौ, नेपाल

अनुसूची-५

(दफा १९ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

मेन्था खेती विस्तृत विवरण तथा गणना तालिका

मेन्था बीमा प्रस्तावक (व्यक्ति वा संस्थाको) नामः नागरिकता नं./संस्थाको हकमा दर्ता नं.: नागरिकता जारी गरिएको जिल्ला/संस्थाको हकमा संस्था दर्ता भएको स्थान.......... नागरिकता जारी गरिएको मितिः गैर नेपाली नागरिकको हकमा परिचय पत्र नं. किसिम तथा नम्बर.................... गैर नेपाली नागरिकको हकमा परिचय पत्र जारी गर्ने संस्था.................... गैर नेपाली नागरिकको हकमा परिचय पत्र जारी भएको मिति .... व्यक्ति/ संस्था वा फर्मको दर्ता भएको ठेगानाः संस्थाको हकमा प्यान नं. प्रस्तावकको ठेगानाः प्रदेशः.......................जिल्ला.................................. पालिका....................वडा नं. ....टोल................... घर नं. .... फोन नं. ....मोबाइल नं. .... ईमेल ठेगाना............................	बीमालेख नं. अभिकर्ताको नामः अभिकर्ता ईजाजतपत्र नं:. प्राविधिकको नाम तथा सम्पर्क नं.: प्राविधिकको कोड नं:. बीमालेख जारी मितिः बीमालेख जारी समयः बीमालेख जारी स्थानः नगदी बीजक जारी मिति तथा समय: नगदी बीजक नं:. बीमाङ्क रकम रुः
(खुलाउनु पर्ने) प्रस्तावित बीमाको किसिमः .... कच्चा पदार्थ उत्पादनमा आधारित ( ) सुगन्धित तेल उत्पादनमा आधारित ( ) रोपण गरेको मिति...................... क्षेत्रफल .... जातः................................. बीमा प्रारम्भ मितिः .... बीमा समाप्ति मितिः............................ बीमा अवधिः	**बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको हकमा** बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम तथा ठेगानाः ऋणको रकम: ऋणको अवधि: मेन्था **लगाइएको स्थानः** प्रदेशः.................. ....जिल्ला............ पालिका...................वडा नं. .... टोल........................ कित्ता नं .... चार किल्ला वा स्थानीय तहले प्रदान गरेको संकेत नं. (ऐलानी जग्गाको हकमा) ....

इच्छाईएको व्यक्तिको
नाम, थरः
बीमित र इच्छाईएको व्यक्तिको बीचको नाताः इच्छाईएको व्यक्तिको बा/आमाको नामः मोबाईल नं. .... ठेगाना.................
ईमेल ....

मेन्था खेति बीमा गणना तालिका			
मेन्था खेती क्षेत्रफल	**बीमाङ्क रकम**	**बीमाशुल्क**	**जम्मा बीमाशुल्क**
(कच्चा पदार्थको उत्पादनको लागि बीमाशुल्क चार प्रतिशत र सुगन्धित तेल उत्पादनको लागि बीमाशुल्क पाँच प्रतिशत)		बीमाङ्क रकमको चार (…) प्रतिशत	रु. “क”
प्रत्यक्ष छुट (प्रतिशत खुलाउने)	(......%) =		रु. “ख”
छुट पछिको बीमाशुल्क	प्रत्यक्ष छुट भएमा (क – ख) = छुट नभएको हकमा (क – ०) =		रु. “ग”
नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने अनुदान रकम	अनुदान बापत (ग ×… %) =		रु. “घ”
	बीमितले तिर्ने (ग – घ) =		रु. “ङ”
बीमितले दुर्घटना बीमा बापत तिर्नुपर्ने बीमाशुल्क	बीमितको सङ्ख्या “अ” ……….	बीमाशुल्क (रु ५००) “आ” ………	(अ × आ) रू. “च” ………
बीमितले तिर्नुपर्ने जम्मा बीमाशुल्क	ङ + च = रु. ……		

<u>बीमालेख स्वीकृत गर्ने अधिकारीको</u>

हस्ताक्षरः
नामः
पदः
मितिः

...............इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

काठमाण्डौ, नेपाल

अनुसूची -६

(दफा २१ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

मेन्था खेती सामूहिक बीमाको विस्तृत विवरण

बीमालेख धारक संस्थाको नामः ... ...

बीमालेख धारकको ठेगानाः ... ...

बीमालेख नं.: ... ...

क्र.स.	बीमितको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नं.	बीमा गरिएको क्षेत्रफल	कैफियत

संस्थाको प्रतिनिधिको

हस्ताक्षर

नाम

पद

संस्थाको प्यान नं.

छाप

मिति

................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड
काठमाण्डौ, नेपाल
अनुसूची -७
(दफा २३ को खण्ड (त) सँग सम्बन्धित)
मेन्था खेती सम्बन्धी अभिलेखहरू

(१) मेन्था खेती गर्दाका महत्वपूर्ण गतिविधिहरूको विवरण

क्रियाकलापहरू	क्रियाकलाप गरिएको मिति	विवरण	कैफियत
बिरुवा रोपण			
सिंचाई			
मलखाद			
गोडमेल			
बाली संकलन			
ओइल्याउने (क्यूरीङ)			
डीस्टीलेसन			
अन्य			

(२) रोपणको लागि प्रयोग गरिने सकरको विवरण

क्र. सं.	सकर प्राप्त गरेको मिति	प्राप्त स्रोतको नाम तथा ठेगाना	बिरुवा तयार गरिएकोको विधि

(३) जैविक विषादीको प्रयोग

बिषादी प्रयोग गरेको मिति	विषादीको नाम/प्रकार	परिमाण	विषादीको स्रोत (आफैंले बनाएको/ किनेको)	खरिद गरेको भए		कुल लागत	कैफियत
				बिषादी खरिद गरेको मिति	बिल नं.		

...............इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

काठमाण्डौ, नेपाल

अनुसूची- ८

(दफा २६ सँग सम्बन्धित)

कच्चा पदार्थ उत्पादन तथा सुगन्धित तेल उत्पादनको आधारमा गरिएको

मेन्था खेती बीमाको दावी भुक्तानी तालिका

विवरण	**महिना**	**वास्तविक क्षति प्रतिशत प्रति कठ्ठा कच्चा पदार्थ/सुगन्धित तेल उत्पादनको**	**कैफियत**
बीमा गरे पछिको	पहिलो	७०	
	दोस्रो	८५	
	तेस्रो	१००	

द्रष्टव्यः- (१) संकलन गर्नु अघि भएको क्षतिको प्रदान गरिने दावीको हकमा बीमकले दावी भुक्तानी प्रदान गर्दा बास्तविक क्षति (प्रति कठ्ठा कच्चा पदार्थ उत्पादनको आधारमा प्रति कठ्ठा कायम बीमाङ्कको) प्रतिशतमा दावी रकम निर्धारण गरी त्यसबाट अधिक रकम कट्टा गरी दावी भुक्तानीको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(२) संकलन गरेपछि तर डीस्टीलेसन गर्नु अघि भएको क्षतिको प्रदान गरिने दावीको हकमा बीमकले दावी भुक्तानी प्रदान गर्दा बास्तविक क्षति (प्रति कठ्ठा सुगन्धित तेल उत्पादनको आधारमा प्रति कठ्ठा कायम बीमाङ्कको) प्रतिशतमा दावी रकम निर्धारण गरी त्यसबाट अधिक रकम कट्टा गरी दावी भुक्तानीको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

.... इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

काठमाण्डौ, नेपाल

अनुसूची- ९

(दफा २७ को उपदफा (४) र (७) सँग सम्बन्धित)

मेन्था खेती क्षति मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

१. **क्षति मूल्याङ्कनका लागि नियुक्ति दिने बीमकको नामः..**

क्षति मूल्याङ्कनको लागि प्राप्त पत्रको मिति ....

क्षति मूल्याङ्कनकर्ता (व्यक्ति वा संस्था) को नामः...

प्यान (PAN) नं. .... कोड नं..... ....

२. **क्षति मूल्याङ्कन गर्ने लागेको स्थानको पूरा ठेगानाः**

प्रदेशः...................जिल्ला...............पालिका ....वडा नं.............

टोलः.................... फोन नं. .... मोबाइल नं. ....इमेल...................................

क्षति मूल्याङ्कन गर्न खटाईएको मितिः...............................

क्षति मूल्याङ्कनका लागि लागेको अवधि:

क्षति मूल्याङ्कन प्रतिवेदन पेश गरिएको मितिः ....

३. **दावी कर्ताको विवरणः**

बीमा दावी कर्ताको नामः ....

ठेगानाः ....

बीमालेख नं. ....

क्षति भएको बीमाको किसिमः आंशिक ☐ पूर्ण ☐

४. **क्षति सम्बन्धी विवरणः**

क्षति भएको मितिः ....क्षति भएको समयः ....

क्षति भएको मेन्था खेतीको अबस्था: बाली संकलन गर्नु अघि ☐ बाली संकलन गरे पछि ☐

क्षति मूल्याङ्कन गरिएको मेन्था खेती भएको स्थानः ....

प्रदेशः.................. जिल्लाः ....पालिका.........................वडा नं. ....

टोलः......................कित्ता नं. ....

चार किल्ला वा स्थानीय तहले प्रदान गरेको संकेत नं.(ऐलानी जग्गाको हकमा) ....

५. **मेन्था बाली क्षति हुनुको कारणः**

....

....

६. **क्षतिको विवरणः**

कच्चा पदार्थ उत्पादनमा भएको क्षतिको मूल्याङ्कन	
विवरण	**गणना**
बीमा भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफलः	....
क्षति भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफलः	....
प्रति कठ्ठा उत्पादन किलोग्राममा	....
प्रति किलोग्राम मेन्थाको बजार मूल्य रु	....

कुल क्षति मूल्य रू	(क्षति भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफल कठ्ठामा × प्रति कठ्ठा कच्चा पदार्थ उत्पादन किलोग्राममा × प्रति किलोग्राम कच्चा पदार्थको बजार मुल्य × वास्तविक क्षति प्रतिशत) / १००
अधिक रकम (रू. १०,००० वा दाबी रकमको ५ % (पाँच प्रतिशत) मध्ये जुन कम हुन्छ)	....
खुद क्षति रकम रू.	कुल क्षति मूल्य रू. – अधिक रकम रू. = रू ....

सुगन्धित तेल उत्पादनमा भएको क्षतिको मूल्याङ्कन
(रोपण गरेपछि संकलन गर्नु अघि)

विवरण	गणना
बीमा भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफलः	....
क्षति भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफलः	....
प्रति कठ्ठा सुगन्धित तेल उत्पादन किलोग्राममा	....
प्रति किलोग्राम सुगन्धित तेलको बजार मूल्य रु	....
कुल क्षति मूल्य रू	(क्षति भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफल कठ्ठामा × प्रति कठ्ठा सुगन्धित तेल उत्पादन किलोग्राममा × प्रति किलोग्राम सुगन्धित तेलको बजार मुल्य × वास्तविक क्षति प्रतिशत) / १००
अधिक रकम (रू. १०,००० वा दाबी रकमको ५ % (पाँच प्रतिशत) मध्ये जुन कम हुन्छ)	....
खुद क्षति रकम रू.	कुल क्षति रकम रू. - अधिक रकम रू. = रू ....

सुगन्धित तेल उत्पादनमा भएको क्षतिको मूल्याङ्कन
(संकलन गरेपछि)

विवरण	गणना
बीमा भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफलः	....
क्षति भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफलः	....
प्रति कठ्ठा सुगन्धित तेल उत्पादन किलोग्राममा	....
प्रति कठ्ठा बास्तबिक सुगन्धित तेल उत्पादन किलोग्राममा	....
प्रति किलोग्राम सुगन्धित तेलको बजार मूल्य रु	....
कुल क्षति मूल्य रू	क्षति भएको मेन्था खेतीको क्षेत्रफल कठ्ठामा × (प्रति कठ्ठा सुगन्धित तेल उत्पादन किलोग्राममा - प्रति कठ्ठा बास्तबिक सुगन्धित तेल उत्पादन किलोग्राममा) × प्रति किलोग्राम सुगन्धित तेलको बजार मुल्य
अधिक रकम (रू. १०,००० वा दाबी रकमको ५ % (पाँच प्रतिशत) मध्ये जुन कम हुन्छ)	....
खुद क्षति रकम रू.	कुल क्षति रकम रू. - अधिक रकम रू. = रू ....

द्रष्टव्य : (१) प्रति कठ्ठा सुगन्धित तेल उत्पादन अनुसूची ४ मा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ र प्रति कठ्ठा वास्तविक सुगन्धित तेल उत्पादन किसानले डिस्टिलेसन गर्दा प्राप्त गरेको उत्पादन हो।
(२) वास्तविक क्षति प्रतिशत अनुसूची ८ सँग सम्बन्धित छ।

७. स्थिर फोटो संख्या (कम्तीमा पाँचवटा) ....
८. भिडियो क्लिपको समयः(कम्तीमा एक मिनेट) ....

माथि उल्लिखित मेन्था खेतीमा भएको क्षति सम्बन्धमा क्षति मूल्याङ्कन गर्दा लिइएको तोकिएको संख्यामा फोटो तथा भिडियो क्लिप संलग्न गरी क्षतिको मूल्याङ्कनको क्रममा प्राप्त भएका तथ्यगत जानकारी तथा विवरणहरू ठीक र साँचो छन्। सोही अनुरूप बीमालेखको शर्त र सुविधा अनुसार निष्पक्ष मूल्याङ्कन गरेको स्व-घोषणा गर्दछु। यसमा लेखिएको व्यहोरा ठिक, साँचो छ, झुठ्ठा ठहरे कानून बमोजिम सहुँला, बुझाउँला।

क्षति मूल्याङ्कनकर्ताको ल्याप्चे छाप	
दायाँ	बायाँ

क्षति मूल्याङ्कनकर्ताको:

नामः ....

सम्पर्क नं..

कोड नं./

दर्ता नं./तालिम इजाजतपत्र नं. ....

हस्ताक्षरः

संस्थाको हकमाः

प्यान नं.: ....

मितिः......................